

SFEERVERSLAG WERKPLAATS 1, 19 JANUARI 2018

Inleiding

Van elke werkplaats wordt een sfeerverslag gemaakt: een combinatie van een beschrijving en foto's, de presentaties die gebruikt zijn en belangrijkste resultaten. Het sfeerverslag is ter informatie. De resultaten van de werkplaats worden door het projectteam verwerkt en gebruikt in de daaropvolgende werkplaats(en). Als u iets opgevallen is in dit verslag, of u wilt er op reageren, neem dan contact op met Tim Smit (tsmit@aaenmaas.nl, 06-57931631).

Vrijdag 19 januari 2018 heeft de eerste werkplaats van het project Meanderende Maas plaatsgevonden. Ongeveer 50 bewoners, ondernemers en vertegenwoordigers van de betrokken overheden zijn tijdens deze eerste bijeenkomst aan de slag gegaan (lijst aanwezig aan het eind van dit sfeerverslag). De eerste werkplaats stond in het teken van kennis maken met elkaar en het project.

Kennismaken

De middag begon met een welkomstlunch, waarna het formele welkom plaatsvond. Het eerste deel bestond uit een interview met bestuurders Johan van der Schoot (gemeente Oss) en William de Kleijn (Waterschap Aa en Maas). De bestuurders waren enthousiast over de grote groep deelnemers en zijn benieuwd naar de resultaten die gaandeweg tot stand zullen komen. Bestuurders gaven duidelijk aan dat de resultaten van de werkplaatsen ertoe doen, ook voor de besluitvorming.

Hierna werden door Petra van den Brand (projectmanager) en Berto Meeuwissen (leider ingenieursteam) het projectteam voorgesteld en de werkwijze toegelicht. Inhoudelijk hebben we nog veel uit te zoeken op rivierversuiming, dijkversterking en gebiedsontwikkeling. Voor het ontwikkelen van goed onderbouwde maatregelen is nog veel onderzoek nodig en zijn veel experts aan het werk. Daarbij werken we van grof naar fijn: nu eerst op hoofdlijnen, gaandeweg steeds preciezer. De uitvoering start in 2023, dan is precies duidelijk welke maatregelen genomen gaan worden.

De werkplaatsen vormen de ruggengraat van het ontwerpproces: hier borrelen ideeën op en gaan we in gesprek over afwegingen. Het projectteam bereidt deze voor en neemt de uitkomsten mee in het ontwerpproces. Het projectteam wil de gebiedskennis benutten en is er van overtuigd dat de werkplaatsen bijdragen tot betere oplossingen. Het draagt bij aan weloverwogen goed geïnformeerde besluiten van de stuurgroep.

Ook de belangrijkste 'huisregels' voor een werkplaats zijn aan bod gekomen:

- We willen zo transparant mogelijk werken, dus als u vragen heeft, stel ze. We zorgen ofwel direct, ofwel later voor een antwoord;
- We waarderen ieders inbreng gelijkwaardig. Aarzel dus niet om met ideeën of kritische vragen te komen;
- We gaan met uw ideeën aan de slag. U mag van ons verwachten dat we er op één of andere manier op terugkomen;
- De werkplaatsen hebben een constructieve sfeer, gesprekken worden op inhoud gevoerd, met respect voor elkaars standpunt;
- We werken van grof naar fijn; in deze verkenningsfase zal dus nog best veel onzeker blijven, we vragen uw begrip daarvoor. Gaandeweg wordt de onzekerheid kleiner, sommige ideeën of vragen wijzen we daarom door naar een volgende fase.

Daarna werd de klankbord voorgesteld. De verschillen tussen de activiteiten in de werkplaatsen en het klankbord kwamen aan bod. De twee klankborddeelnemers Ed Steiger en Henri Arts deelden vervolgens hun verwachtingen. Ze waren positief gestemd en gaven aan het proces goed in de gaten te houden.

Aan het einde van iedere werkplaats zullen twee deelnemers van de klankbord aansluiten. Zo krijgen zij een idee van de sfeer van de werkplaats en

horen zij de samenvatting van die dag.

Vervolgens was het tijd om de benen te strekken en om op een losse manier wat meer over elkaar te weten te komen. Door middel van een vragenspel, ontstonden steeds wisselende deelgroepen met eenzelfde achtergrond. De vragen gingen over: wie op de dijk woonde, wie er een boot had, wie in het gebied geboren was, maar ook wie er ondernemer was of een bedrijf had. Hierdoor kreeg iedereen op een interactieve manier een globaal inzicht in de achtergronden van de mensen in de groep.

In de werkplaatsen is een brede afspiegeling uit het gebied aanwezig. Opvallend was de motivatie van iedereen om deel te nemen: sommigen hadden zelfs oppas of een vrije middag van hun geregeld. Dat dwingt respect af en motiveert het projectteam extra om er zinvolle bijeenkomsten van te maken.

Mini college waterveiligheid

Als volgend onderdeel werd een mini college waterveiligheid gegeven door Kees Jan Leuvenink van waterschap Aa en Maas. In dit college kwamen de nieuwe wettelijke normen van 2017 aan bod, die zijn gebruikt om vast te stellen of de dijk op de lange termijn voldoet. De dijk is voor een aanzienlijk deel afgekeurd wat betreft de hoogte. Voor het gehele traject is de stabiliteit niet toereikend, en op een groot aantal plaatsen is er risico op piping. Piping betekent dat er zo veel water onder de dijk doorstroomt dat er ook zand meekomt. Er zijn verschillende oplossingen aangedragen voor deze problemen (ook wel faalmechanismen genoemd).

Vervolgens kwamen riviermaatregelen aan de orde. Door het water in de rivier sneller weg te laten stromen, wordt de waterstand minder hoog. Dit kan voordelen hebben voor het dijkontwerp. Zo levert het breder maken van het zomerbed (het deel van de rivier dat altijd water voert) decimeters waterstandverlaging op, het maken van nevengeulen centimeters waterstandsverlaging en het werken met meanders heeft millimeters waterstandverlaging als resultaat.

De presentatie is terug te vinden op www.meanderendemaas.nl. Aan het einde van het college waren er veel vragen, vooral over de waterveiligheidsnorm. De vragen zijn genoteerd waarbij is aangegeven dat er bij de volgende werkplaats op terug gekomen wordt. Enkele vragen worden al eerder beantwoord en op de website geplaatst.

Met elkaar aan de slag

Het tweede deel van de werkplaats had drie doelen:

- Een overzicht geven van wat er allemaal speelt in het gebied. Dit is verkend aan de hand van een poster, met daarop alle tot nu toe opgehaalde informatie uit beleidsplannen en het belevingswaardenonderzoek.
- Een beeld te krijgen van wat de deelnemers als kwaliteiten koesteren, wat ze willen verbeteren en waar ze mogelijk bezorgd over zijn.
- De eerste indruk van een mogelijke toekomst

van het gebied te laten zien. Dit is gedaan aan de hand van een poster met vier toekomstbeelden: inspiratiebeelden in de vorm van extreme denkrichtingen.

De deelnemers zijn vervolgens in zes groepen uiteen gegaan om dit te bespreken. In deze kleinere setting was er genoeg ruimte voor ieders inbreng en het onderlinge gesprek. Alle inzichten van de deelnemers konden zo aan bod komen.

Aan het einde van de werkplaats werd door elke groep aangegeven hoe de gesprekken aan tafel zijn verlopen, wat de gemeenschappelijke elementen waren en wat de meest verrassende uitkomst was. Hieronder staan enkele van deze conclusies.

Conclusies

Nagenoeg alle groepen waarden de ruimtelijke kwaliteit, de openheid, de culturele iconen en de mogelijkheden voor recreatie. Het was voor veel groepen belangrijk dat er sprake blijft van balans, ze waarden de rust van het gebied, het moet geen circus worden. Door sommige groepen werd vooral de balans tussen open en besloten gewaardeerd. Als opgave kreeg het projectteam mee, dat het duidelijkheid zou geven wanneer vastgesteld wordt wat het waardevolle en belangrijke landschap werkelijk is.

Bewoners zien verbeterpunten voor de samenhang van het gebied, voor het samen optrekken en één groep zelfs voor een eenduidige branding. Meer te doen en te beleven wordt door veel groepen belangrijk gevonden om ook recreanten uit andere streken te trekken. Voor de horeca, recreatie en toerisme zien de bewoners veel kansen, vooral in combinatie met de Maas en het combineren van de Brabantse en Gelderse kant. Bovendien is de Maas met haar bakenbomen echt een kenmerkend element in het gebied, die zeker in zijn vorm zo moet blijven.

Verbeterpunten zijn, naast het uitbouwen van recreatie, het omgaan met verkeersstromen en kansen voor de combinatie van natuur en landbouw. In één groep kwam heel nadrukkelijk de vraag aan de orde hoe landbouw zich in de toekomst gaat ontwikkelen en hoe maakbaar natuur mag zijn.

Tot slot, de deelnemers beseften dat ze niet alleen voor zichzelf bezig zijn, maar ook voor de volgende generatie. Aspecten uit de huidige situatie in het gebied zullen in de toekomst niet meer van belang zijn, en andere juist des te meer. Er is behoefte aan een goed plan, en hiervoor is het belangrijk dat we hier goed met elkaar over spreken en nadenken. Opvallend is hierbij dat waterveiligheid als vanzelfsprekend beschouwd wordt.

Er is met enthousiasme deelgenomen. De sfeer aan de tafels was goed hoewel de tijdsdruk wel voelbaar was door de strakke planning. De dag werd afgesloten met een borrel.

Contactmogelijkheden en gezichten

Tijdens elke werkplaats zijn er een aantal mensen van het projectteam aanwezig. Bij de lijst van aanwezigen zijn hun namen ook genoemd. Voor vragen over de werkplaatsen kunt u terecht bij Tim Smit via tsmit@aaenmaas.nl / 0659731631.

Leden klankbord

Leden klankbord		
Henri	Arts	Dorpsraad Lith
Fons	Giesbers	Dorpsraad Ravenstein
Dolf	Atteveld	Dorpscomité Maasbommel
Jan	van de Biezen	Agrarische natuurvereniging
Henk	Buijks	Cultuurhistorie en erfgoed
Gijsbert	Van Loon	ZLTO
Theo	van Heukelom	Dorpsbelang Appeltern
Wim	Hoezen	Stichting Maasmeanders (ondernemers)
Rick	Damme	Dorpsraad Megen, Haren en Marcharen
Harry	Hofman	Bewoner Demen
Ed	Steiger	Toerisme

Aanwezigen tijdens de werkplaats

(niet alle deelnemers aan de werkplaatsen konden de eerste keer aanwezig zijn)

Aanwezige bewoners en ondernemers		
Bram	De Veer	Oijen
Martien	Brouwer	Megen
Cees	Roffelsen	Appeltern
Bert	Kuijpers	Batenburg
Jorie	van Beuningen	Alphen
Ilse	De Nijs	Oijen
Rick	Damme	Macharen
Marlies	Rijken	Neerlangel
Wim	Teurlinx	Megen
Toon	Princen	Demen
Casper	van Meurs	Dieden
Erik	de Jonge	Ravenstein
Luud	Groetelaars	Neerlangel
Tonnie	van Hooff	Ravenstein
Parry	Vermeulen	Ravenstein
Peter	den Boer	Demen
Jan	Van Houwelingen	
Mark	Arts	Lithoijen
Jos	Ceelen	Herpen
Carlette	Roeland	Oijen
Adri	Van Ooijen	Appeltern
Harrie	Dijk van	Ravenstein
Menno	Wilkens	Megen
Johan	Van Zetten	
Theo	Goosink	Maasbommel

Kay	Van Hulst	Alphen
Sjoerd	Van Aelst	Megen
Karel	Rietveld	Oijen
Jan	Reijnen	
Gijs	Van Loon	Macharen
Theo	Heus	Oijen
Maaïke	Mikkers	Batenburg
Marco	Juijn	Megen
Johanna	Ceelen	Lithoijen
Marlies	Rijken	Neerlangel
Aanwezige vertegenwoordigers betrokken overheden		
Liisa	Kok	Ministerie Infrastructuur en Waterstaat
Mayke	Van Haagen	Provincie Gelderland
Frank	Geenen	Gemeente Oss
Fons	Mandigers	Natuurmonumenten
Stephan	Fontein	Waterschap Rivierenland
Jan	Hulshof	Waterschap Aa en Maas
Sander	Magielsen	Gemeente Oss
Daniëlle	Van Son	Waterschap Aa en Maas
Lianne	Schröder	Natuurmonumenten
Aanwezige leden projectteam		
Tim	Smit	Contactpersoon werkplaatsen
Jan	Bouman	Werkplaatsleider
Petra	Van de Brand	Projectmanager (tafelleider)
Berto	Meeuwissen	Leider ingenieursteam (tafelleider)
Bert	Flach	Tafelleider
Kees Jan	Leuvenink	Tafelleider
Paul	Dano	Tafelleider
Karijn	Kees	Communicatie
Anne	Zaadnoordijk	Tafelleider
Jos	Ijkhout	Tafelleider
Hans	Van Engen	Tafelleider
Michelle	Leemkuil	Tafelleider
Samantha	Hoogewerf	Tafelleider
Leonie	Straatsma	Tafelleider
Friso	Roest	Tafelleider